

Dersin Amacı

Bu dersin amacı, Batı Avrupa'da Roma İmparatorluğu'nun çöküşünden Rönesans'ın başlangıcına kadar olan dönemde sanatın gelişimini tarihsel, toplumsal ve dinsel bağlamlarıyla incelemektir. Öğrenciler, Erken Ortaçağ'dan Gotik döneme uzanan süreçte mimarlık, heykel, resim ve el sanatlarında ortaya çıkan biçimsel, teknik ve ikonografik yenilikleri analiz ederek, sanatın farklı toplumsal işlevlerini kavrayacaklardır. Ders, aynı zamanda Roma mirası, Hristiyanlığın kurumsallaşması, imparatorluk idealleri, manastır kültürü, hac olgusu ve gotik katedrallerin toplumsal rolü gibi unsurların sanat üzerindeki etkilerini değerlendirme becerisi kazandırmayı amaçlar.

Dersin İçeriği

Ders, Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılışı sonrası kültürel mirasın sanat üzerindeki etkileriyle başlar; Karolenj ve Otto sanatında imparatorluk ideali ve kilise otoritesi incelenir. Romanesk dönemde mimarlık, heykel, fresk, minyatür ve tekstil sanatları üzerinden dini ikonografi, hac kültürü ve manastır yaşamı ele alınır. Gotik dönemde katedrallerin mimari, heykel ve vitray programları; ışık, mekân ve doğalcılık anlayışı tartışılır. Uluslararası Gotik'te saray kültürü ve lüks elyazmaları işlenir. Ders, Giotto'nun yenilikçi freskleri ve Siena Okulu üzerinden Proto-Rönesans'a geçişi ve Floransa'da erken Rönesans'ın ilk adımlarını (Brunelleschi, Donatello, Masaccio) kapsar.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

1. Stokstad, M. (2013). Sanat Tarihi, Cilt I. (Çev. Ali Artun vd.). İstanbul: Beta Yayınları. 2. Davies, P. J. E., Denny, W. B., Hofrichter, F. F. vd. (2015). Janson: Sanatın Öyküsü – Batı Geleneği. (Çev. Alpay Rona). İstanbul: Literatür Yayıncılık. 3. Kleiner, F. S. (2021). Gardner: Sanatın Öyküsü, Küresel Tarih – Cilt I. (Çev. Özge Ersoy vd.). İstanbul: Beta Yayınları. 4. Gombrich, E. H. (1997). Sanatın Öyküsü. (Çev. Bedrettin Cömert). İstanbul: Remzi Kitabevi. 5. Honour, H., & Fleming, J. (2004). Dünya Sanat Tarihi. (Çev. Ünsal Oskay vd.). İstanbul: Literatür Yayıncılık. 6. Tansuğ, S. Sanatın Görsel Tarihi. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2004. 7. Turani, A. Dünya Sanat Tarihi. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2017. 8. Ersoy, A. Sanat Tarihi: Ortaçağ Avrupa Sanatı. Ankara: Ütopya Yayınları, 2002. 9. Mülâyim, S. Ortaçağ Avrupa Sanatı. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1999. 10. Yetkin, S. Avrupa Sanatı: Gotik Çağ. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1984. 11. Berk, N., & Gezer, H. Sanat Tarihi. İstanbul: Bilgi Yayınevi, 2005. 12. Sezer Tansuğ, S. Avrupa Resim Sanatının Öyküsü. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1992.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Öğrencilerin derse önceden okuma yaparak katılmaları tavsiye edilmektedir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Bu derste öğretim elemanı yardımcısı yoktur

Dersin Verilişi

Bu ders, konuya ilişkin farklı akademik kaynaklardan (kitap, makale, web sayfası vd.) derlenerek hazırlanmıştır. İmgelerin fotoğrafları üzerinden anlatım yapılmakta, ders içeriği projeksiyonla yansıtılan görsel materyaller eşliğinde işlenmektedir ayrıca ders sırasında internet bağlantısıyla doğrudan görsel materyallerden faydalanılabilir. Bu ders sınıfta yüz yüze işlenir, online katılım mümkün değildir.

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. Besim Tolga Uyar

Program Çıktısı

- Batı Roma'nın çöküşünden Erken Rönesans'a kadar olan süreçte sanatın tarihsel gelişim aşamalarını tanımlar ve dönemin temel kavramlarını açıklar.
- Karolenj, Otto, Romanesk ve Gotik dönemlerde sanat ile siyasal, dinsel ve toplumsal yapı arasındaki ilişkileri analiz eder
- Romanesk ve Gotik mimari örneklerini plan, yapı tekniği, işlev ve ikonografi bakımından karşılaştırır.
- Heykel, fresk, minyatür, vitray ve tekstil sanatlarında görülen ikonografik temaları çözümler.
- Giotto ve Siena Okulu örnekleri üzerinden Proto-Rönesans'ın biçimsel ve içeriksel yeniliklerini değerlendirir.
- Sanat eserlerini dönemsel bağlamda ele alarak eleştirel bir bakış açısıyla yorumlar, farklı görüşleri tartışır.
- Sanat tarihi bilgisini sözlü ve yazılı sunumlarda akademik kurallara uygun biçimde ifade eder.

Haftalık İçerikler

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
------	--------------------	-------------	-------------------	--------	----------

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1	Honour & Fleming: 197–210 • Gombrich: 133–139 • Stokstad: 425–440 • Kleiner: 515–525 • Janson: 353–370 Honour & Fleming: 241–250 • Gombrich: 161–164 • Stokstad: 491–505 • Kleiner: 561–575 •	Bu derste laboratuvar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Erken Ortaçağ: Roma Sonrası Avrupa – Batı Roma’nın çöküşü sonrası kültürel miras, Hristiyanlığın kurumsallaşması, manastır sistemleri, elyazmaları ve mozaikler. San Vitale (Ravenna), Book of Kells Romanesk Mimarlık II – Heykel programları, portallerde Eski/Yeni Ahit sahneleri, inanç ve ikonografi. Autun kabartmaları (Gislebertus)	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
2	Honour & Fleming: 211–220 • Gombrich: 140–148 • Stokstad: 441–450 • Kleiner: 526–535 • Janson: 371–380 Honour & Fleming: 241–250 • Gombrich: 161–164 • Stokstad: 491–505 • Kleiner: 561–575 •	Bu derste laboratuvar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Karolenj Rönesansı – Şarلمان ve imparatorluk ideali, klasik Roma mirasının yeniden canlandırılması, mimari düzen ve elyazmaları. Palatin Şapeli (Aachen), Utrecht Psalter Romanesk Mimarlık II – Heykel programları, portallerde Eski/Yeni Ahit sahneleri, inanç ve ikonografi. Autun kabartmaları (Gislebertus)	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
3	Honour & Fleming: 221–230 • Gombrich: 149–153 • Stokstad: 451–460 • Kleiner: 536–545 • Janson: 381–390	Bu derste laboratuvar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Otto Sanatı – Kilise otoritesi ve imparatorluk gücü, anıtsal heykel, bronz kapılar, dinsel ikonografi. Gero Haçı, Hildesheim Kapıları	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
4	Honour & Fleming: 231–240 • Gombrich: 154–160 • Stokstad: 475–490 • Kleiner: 546–560 • Janson: 391–400	Bu derste laboratuvar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Romanesk Mimarlık I – 11. yy Avrupa’sında hac kültürü, manastır planları, taş mimari teknikleri. Cluny, Santiago de Compostela	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
5	Honour & Fleming: 241–250 • Gombrich: 161–164 • Stokstad: 491–505 • Kleiner: 561–575 •	Bu derste laboratuvar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Romanesk Mimarlık II – Heykel programları, portallerde Eski/Yeni Ahit sahneleri, inanç ve ikonografi. Autun kabartmaları (Gislebertus)	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
6	Honour & Fleming: 251–260 • Gombrich: 165–168 • Stokstad: 506–520 • Kleiner: 576–585 • Janson: 411–420	Bu derste laboratuvar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Romanesk Resim ve Elsanatları – Fresk geleneği, minyatürler, metal işçiliği, tekstil sanatında ikonografi. Saint-Savin freskleri, Bayeux Gobleni	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
7	Honour & Fleming: 261–270 • Gombrich: 169–178 • Stokstad: 525–545 • Kleiner: 586–600 • Janson: 421–430	Bu derste laboratuvar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Gotik Mimarlık I – Gotik üslubun doğuşu, sivri kemer, kaburgalı tonoz, ışık ve mekân anlayışı. Saint-Denis, Chartres	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
9	Fleming: 271–280 • Gombrich: 179–182 • Stokstad: 546–565 • Kleiner: 601–615 • Janson: 431–440	Bu derste laboratuvar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Gotik Mimarlık II – Yüksek Gotik katedrallerde anıtsallık, vitray programları, toplumsal işlevler. Amiens, Reims	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
10	Honour & Fleming: 281–290 • Gombrich: 183–186 • Stokstad: 566–580 • Kleiner: 616–630 • Janson: 441–450	Bu derste laborotuvlar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Gotik Heykel ve Vitray – Heykelde doğalcılık, kutsal figürlerin bireyselleşmesi, vitray ikonografisi. Chartres Heykelleri, Sainte-Chapelle	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
11	Honour & Fleming: 291–300 • Gombrich: 187–190 • Stokstad: 581–590 • Kleiner: 631–640 • Janson: 451–460	Bu derste laborotuvlar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Uluslararası Gotik – Saray ve kent kültürü, zarif figürler, lüks elyazmaları. Limbourg kardeşleri: Très Riches Heures	There is no laboratory work in this course.
12	Honour & Fleming: 301–310 • Gombrich: 191–196 • Stokstad: 591–605 • Kleiner: 641–650 • Janson: 461–470	Bu derste laborotuvlar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Proto-Rönesans İtalya I – Giotto’nun devrimi: mekân, hacim, duygular; fresk programlarında yenilik. Arena Şapeli freskleri	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
13	Honour & Fleming: 311–320 • Gombrich: 197–201 • Stokstad: 606–615 • Kleiner: 651–660 • Janson: 471–480	Bu derste laborotuvlar çalışması yoktur Bu derste laborotuvlar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Proto-Rönesans İtalya II – Siena’da Duccio ve Lorenzetti, resimde hikâye anlatımı, kamusal sanat. Duccio, Lorenzetti	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
14	Honour & Fleming: 331–340 • Gombrich: 209–214 • Stokstad: 631–645 • Kleiner: 671–685 • Janson: 491–500	Bu derste laborotuvlar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Erken Rönesans İtalya I – Floransa’da perspektif devrimi, hümanist mimarlık ve sanat. Brunelleschi: Floransa Duomo	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur
15	Honour & Fleming: 331–340 • Gombrich: 209–214 • Stokstad: 631–645 • Kleiner: 671–685 • Janson: 491–500	Bu derste laborotuvlar çalışması yoktur	Ders Anlatımı (Teorik Çerçeve) Görsel Analiz Vaka Çalışmaları Tartışma ve Grup Çalışmaları Problem Çözme Etkinlikleri Kaynak Okuma Öğrenci Sunumları Multimedya Kullanımı Soru-Cevap / Beyin Fırtınası	Erken Rönesans İtalya II – Donatello ve Masaccio ile gerçekçi figür ve mekân; resimde bilimsel bakış. Donatello: Aziz George, Masaccio: Trinity	Bu derste uygulamalı çalışma yoktur

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Ödev	1	1,00
Final	1	1,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	5	5,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	5	5,00
Ara Sınav Hazırlık	3	6,00
Final Sınavı Hazırlık	4	8,00
Derse Katılım	14	3,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Vize	40,00
Final	60,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16
Ö.Ç. 1	5	4								5						
Ö.Ç. 2		5		5		4	4			5						
Ö.Ç. 3	4			5					5		4					
Ö.Ç. 4	4			5					3					5		
Ö.Ç. 5	4			5			4			5		3				
Ö.Ç. 6		4				3	4					4			3	
Ö.Ç. 7			3		3											5

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Sanat Tarihi alanında kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olur.
- P.Ç. 2 :** Sanat Tarihi biliminin konularında veri kaynağı olan bilgileri toplama, analiz etme, yorumlama, tartışma ve önerilerde bulunma yeteneği kazanır.
- P.Ç. 3 :** Sanat Tarihi alanında yapılmış güncel araştırmaları takip edebilecek ve iletişim kurabilecek düzeyde bir yabancı dil bilgisine sahip olur.
- P.Ç. 4 :** Sanat ve Mimarlık eserlerinde malzeme, yapım tekniği, tasarım, siyasi, sosyal, ekonomik, ideolojik vs. faktörleri değerlendirme yeteneğine sahip olur ve bu eserler arasında üslup karşılaştırması yapılabilir.
- P.Ç. 5 :** Sanat Tarihi alanındaki bilimsel yayınları, teknolojik gelişmeleri takip edebilme ve bunlara ulaşabilme ve uygulayabilme becerisi edinir.
- P.Ç. 6 :** Sanat Tarihi alanındaki bilgilerini disiplinlerarası çalışmalarda uygulama yeteneğine sahip olur.
- P.Ç. 7 :** Sanat Tarihi biliminin ulusal veya uluslararası boyutta anlam ve öneminin farkına varır; günümüze ulaşan sanat ve mimarlık eserlerini değerlendirme ve yorumlama yetisine sahip olur.
- P.Ç. 8 :** Mesleki bilgi ve becerilerini sürekli olarak geliştirme bilincine ulaşır ve genel olarak yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirir.
- P.Ç. 9 :** Kültürel mirasa ve çevresine sahip çıkabilme duyarlılığına sahip olur.
- P.Ç. 10 :** Kültürel ve Sanatsal etkinlikleri düzenlemeye katkıda bulunur, alan araştırmalarında takım çalışması yapılabilir.
- P.Ç. 11 :** Uygarlıkların tarihsel süreç içinde geçirdiği değişimleri ve bunların kültür varlıkları üzerindeki etkisini ortaya koyar.
- P.Ç. 12 :** İnsan doğasına dair evrensel ahlak, estetik ve sanat felsefesi bağlamında duyarlılıklar edinir, mesleki etik ve sorumluluk bilincine sahip olur.
- P.Ç. 13 :** Sanat tarihi bilgilerini kültür ve sanat birikimini belgeleme envanterleme ve koruma alanında kullanır.
- P.Ç. 14 :** İmge ve sembelleri tanımlama yeteneğini kazanır, farklı görme biçimlerini öğrenir.
- P.Ç. 15 :** Çağdaş Sanat sorunları hakkında bilgi sahibi olur.
- P.Ç. 16 :** Sanat Tarihi alanında edindiği bilgileri sözlü ve yazılı ifade edebilir.
- Ö.Ç. 1 :** Batı Roma'nın çöküşünden Erken Rönesans'a kadar olan süreçte sanatın tarihsel gelişim aşamalarını tanımlar ve dönemin temel kavramlarını açıklar.
- Ö.Ç. 2 :** Karolenj, Otto, Romanesk ve Gotik dönemlerde sanat ile siyasal, dinsel ve toplumsal yapı arasındaki ilişkileri analiz eder
- Ö.Ç. 3 :** Romanesk ve Gotik mimari örneklerini plan, yapı tekniği, işlev ve ikonografi bakımından karşılaştırır.
- Ö.Ç. 4 :** Heykel, fresk, minyatür, vitray ve tekstil sanatlarında görülen ikonografik temaları çözümler.
- Ö.Ç. 5 :** Giotto ve Siena Okulu örnekleri üzerinden Proto-Rönesans'ın biçimsel ve içeriksel yeniliklerini değerlendirir.
- Ö.Ç. 6 :** Sanat eserlerini dönemselle bağlamda ele alarak eleştirel bir bakış açısıyla yorumlar, farklı görüşleri tartışır.
- Ö.Ç. 7 :** Sanat tarihi bilgisini sözlü ve yazılı sunumlarda akademik kurallara uygun biçimde ifade eder.